

Huml, Václav

K výzkumu předměstských osad Prahy 12.-15. století – Vysočan a Kobyliš

Archaeologia historica. 1979, vol. 4, iss. [1], pp. 193-209

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/139270>

Access Date: 01. 09. 2024

Version: 20240901

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

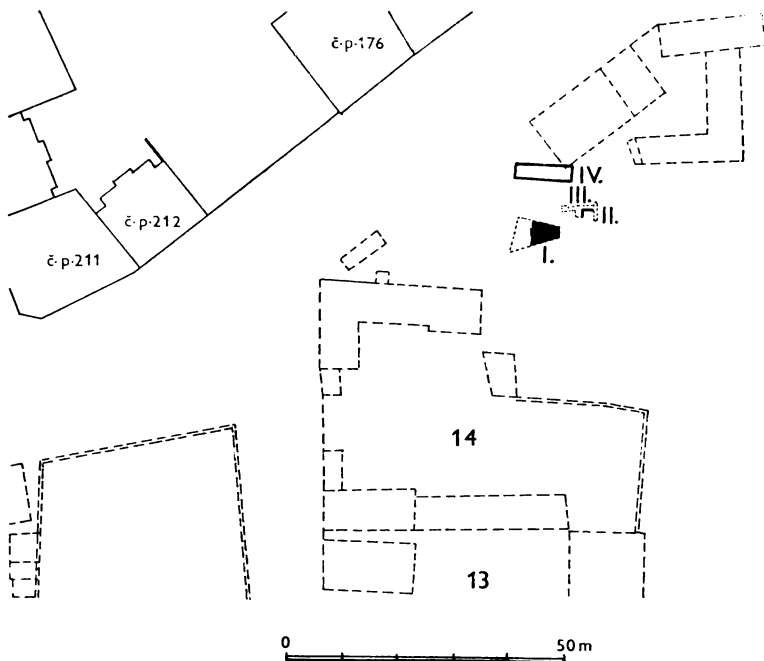
K výzkumu předměstských osad Prahy 12.–15. století – Vysočan a Kobylis

V A C L A V H U M L

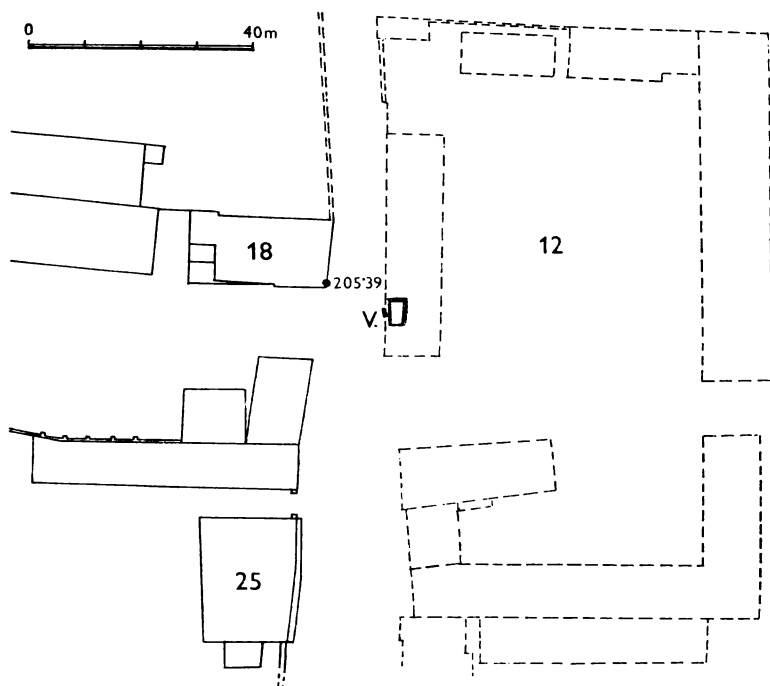
Archeologické pracoviště Muzea hlavního města Prahy v rámci své působnosti se též věnuje problematice zaniklých středověkých osad, a to nejen v historickém jádru Prahy, ale i na okraji města v katastrech předměstských osad. Příležitost k výzkumu těchto osad, které patřily k agrárnímu zázemí a zdroji pracovních sil středověké Prahy, poskytuje dynamický růst města, znamenáný zejména v posledních desetiletích.

V předložené stati bude věnována pozornost archeologickému výzkumu Vysočan v Praze 9 na náměstí Lidových milicí a výzkumu Kobylis v Praze 8, prováděném v r. 1974 v ulici Pod sídlištěm. V průběhu rekonstrukce vozovky z Harfy na náměstí Lidových milicí v Praze 9, Vysočanech byla v letech 1971 a 1972 archeologicky prozkoumána severozápadní část parčíku (poloha I, o.1) a jeho jižní část v Klímově ulici (poloha II, o.2) před čp. 62/18 (Huml, 1977a, b; týž, 1979). Při sledování stratigrafie v severozápadní části parčíku byly v hloubce 50–320 cm zachyceny 4 kulturní vrstvy datované keramikou do 12. až 13. století. Při výkopech muzea, označených I–IV, byly odkryty sídlištní objekty – dvě odpadní jámy a část polozemnice s dochovaným ohništěm o \varnothing 50–70 cm. Soubor keramiky z archeologického výzkumu (vyjma sběr) obsahoval celkem 127 keramických okrajů: nízko vytažené (35,5 %), kalichovité (26 %), zduřelé (15,4 %) a různě profilované okraje (19,4 %). Na 152 střepech nádob je dekor rýžek (65,1 %), rýhové šroubovice (14,4 %) několikanásobné vlnice (6,5 %), jednoduché vlnice (6,5 %) a dekor kapkovitých vrypů (3,9 %) (Huml, 1979, o.4, 5, 6). Keramika šedého (796 kusů) a okrového (251 kusů) odstínu je zastoupena bezuchými hrnci, pohárky (2), poklicemi (2), zlomky zásobnic (3) a kónickými miskami (36 kusů). Z ostatních nálezů byl nalezen přeslený železný zákolník čtvercového průřezu (d – 20 mm, \varnothing 20 × 20 mm) (o.7 : 4), zlomek nože s jednostranným ostrím (d – 70,5 mm) a zvláště asymetrická radlice s dvěma laloky (d – 172 mm, š – 133 mm, váha 720 g, o.3). Z osteologických nálezů byly dr. J. Benešem z Národního muzea v Praze identifikovány kosti skotu (15), koně (8), vepře (7), ovce (7) a drůbeže (3). Keramický soubor je podle okrajů kalichovitěho typu (Pavlů, 1971, 80, graf 1, typ II), nízko vytaženého tvaru (Pavlů, 1971, typ IV 2, 3; Smetánka, 1973, 477 an.), způsobu dekoru (rýhová šroubovice) a technologie (lepení z „pásků“) datován do 12. až poloviny 13. století.

Záchranný výzkum v jižní části parčíku v Klímově ulici (poloha II, o.2) byl vyvolán nálezem zlomků kachlů z geologického průkopu, kterým bylo zkoumáno podloží budoucí vozovky. Po rozšíření průkopu (sonda V) podařilo se zjistit, že zlomky keramiky a kachlů sahají až do hloubky 60 cm (o.4: a). V hl.

Obr. 1. Praha 9, Vysočany, nám. Lidových milicí – situace. Kresba: Z. Dragoun, J. Steklá.

Obr. 2. Praha 9, Vysočany, ul. E. Klímy – situace. Kresba: Z. Dragoun, J. Steklá.

86 cm byla odkryta zeď z kamenů, spojených hlinitým jílem. Po odbagrování plochy pro budoucí vozovku jsme na ploše bývalé sondy V našli základové zdivo lichoběžníkového půdorysu o maximálních rozměrech 428 × 262 m s vchodem do objektu od jihu (o.4 : b). Vnitřek jednoprostorového domu po odbagrování navážek vyplňovala hlinitá destrukční vrstva o síle 100 cm, obsahující žluté a šedé valouny (o. 5 : b). Po jejich vybrání se objevila úroveň písčito-kamenité podlahy postrádající jakýchkoliv stop po ohništi (o.5 : a). Pod podlahou se rozkládalo podloží ze šterkopísku, valounů a jemných písků. Do tohoto podloží jsou zahloubeny základy stěn zděného objektu (o.5 : c). Lichoběžníkový půdo-

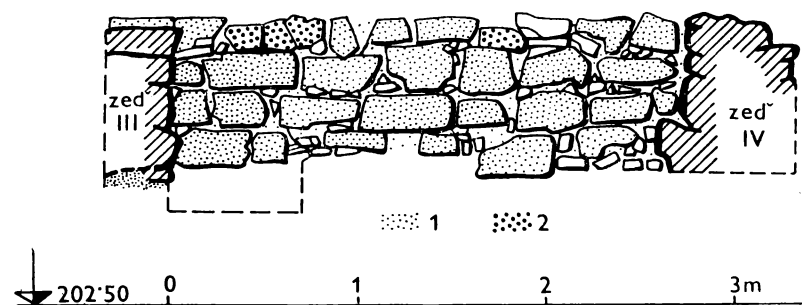
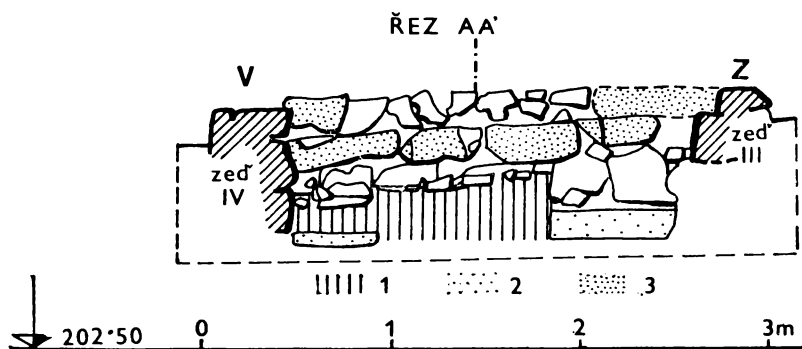
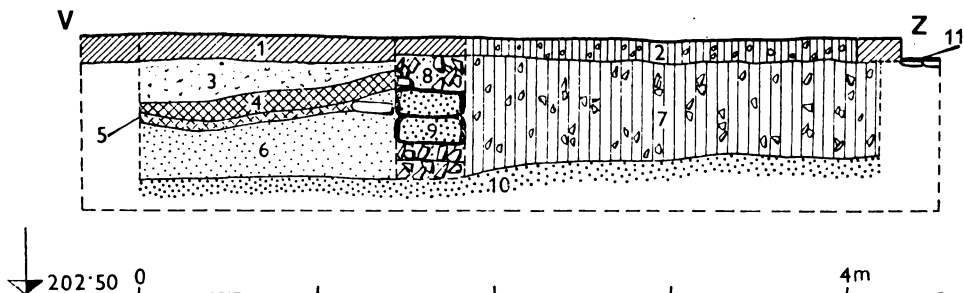

Obr. 3. Praha 9, Vysočany, nám. Lidových milic. Asymetrická radlice. Foto: M. Fokt, MMP.

rys objektu je postaven z pískovcových kvádrů o délce 44 až 50 cm a síle 20 cm a z křemencových valounů spojených jílem (o.4 : c; 5 : c; 6).

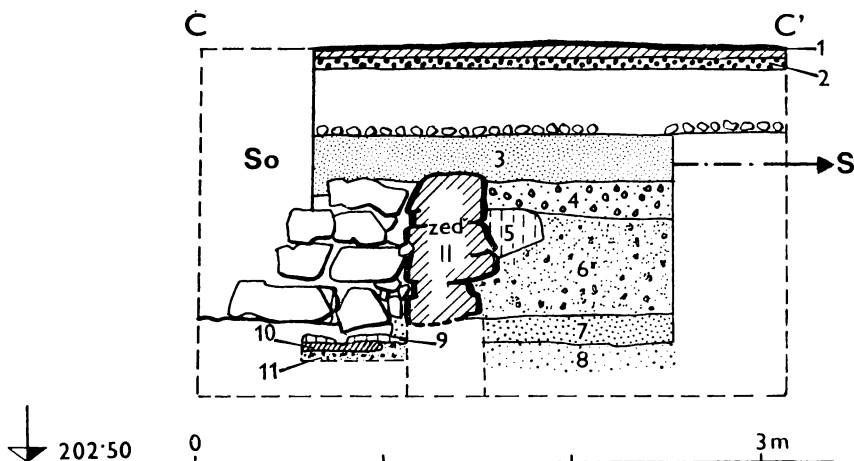
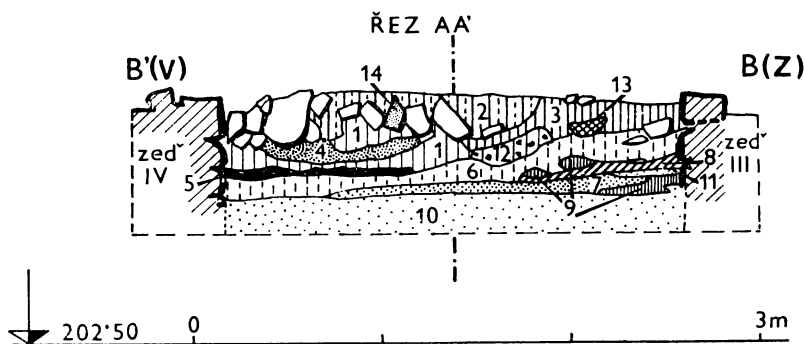
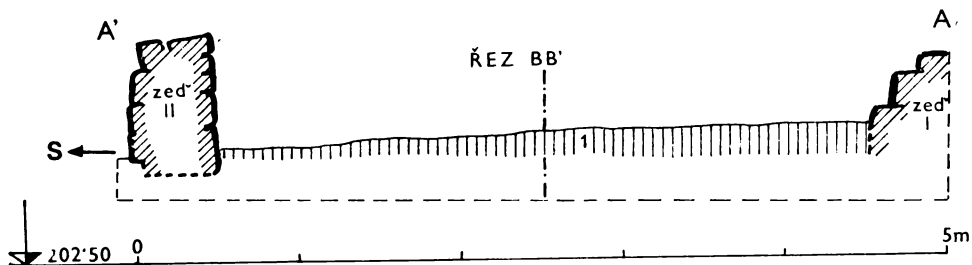
Destrukční vrstvy z vnitřku objektu obsahovaly větší množství plavené a jemnozrné keramiky s glazurou a zlomky komorových a miskovitých kachlů (o.7, 8). Z 58 zlomků keramiky je zastoupeno 14 den, 2 okraje, 3 pásková ucha, 3 poklice a 2 větší torza hrnců. Dekor na střepech je tvořen rýžkami a žlábký (2), radýlkovanými trojúhelníčky (2) a malováním (3). Střepey jsou okrového (25) a světle šedého odstínu (2). Nálezový soubor, vyzdvižený ze sondy V a vrstev, vyplňujících lichoběžníkový objekt, obsahuje 166 keramických zlomků — okrového (78) a světle šedého odstínu (38). Z tvarů byl identifikován hrnec s uchem (8), poklice (8) a miska (1). Ve zlomcích jsou dna nádob (31), okraje přehnuté s ovalením (9—o.7 : 1, 2) či se žlábkovou profilací (5—o.7; 5—o.7 : 3), ucha (6) a střepey (82—o.5 : 1—3). Dekor je tvořen 4 až 5 rýžkami (12), červeně malovanou vlnicí a pásky (10), radýlkovanými ovalky, členěnými nízkými sloupky anebo radýlkovanými trojúhelníčky (8) a výjimečně plastickými vývalky (1). Dobře vypálený jemný střep má povrchovou glazuru (37). Technika vytáčení je sledovatelná u 3 den nádob.

Nejvýznamnější složkou nálezového souboru je 114 zlomků, které patří komorovým a miskovitým kachlům. Na přední straně komorových kachlů se

Obr. 4. – Praha 9, Vysočany, ul. E. Klímy. a) Příčný řez jižní stěnou ve směru Z-V: 1 – tmavěšedá hlinitá, 2, 7 – zavázka, 3 – světle hnědý písek s maltou, 4 – kulturní vrstva se zlomky kachlů a mazanice, 5 – světle červená mazanice, 6 – šedá písčítá, 8 – destrukce zdi (III) objektu, 9 – pískovec, 10 – písek, 11 – dlažba. b) Z-V řez vnitřní stranou jižní zdi od severu (vchod od jihu): 1 – hnědý pískovec, 2 – okrová hlína, 3 – podložní pisky. c) Vnitřní strana severní zdi od jihu: 1 – hnědý pískovec, 2 – okrové hlíny, 3 – podložní pisky. Kresba: V. Huml.

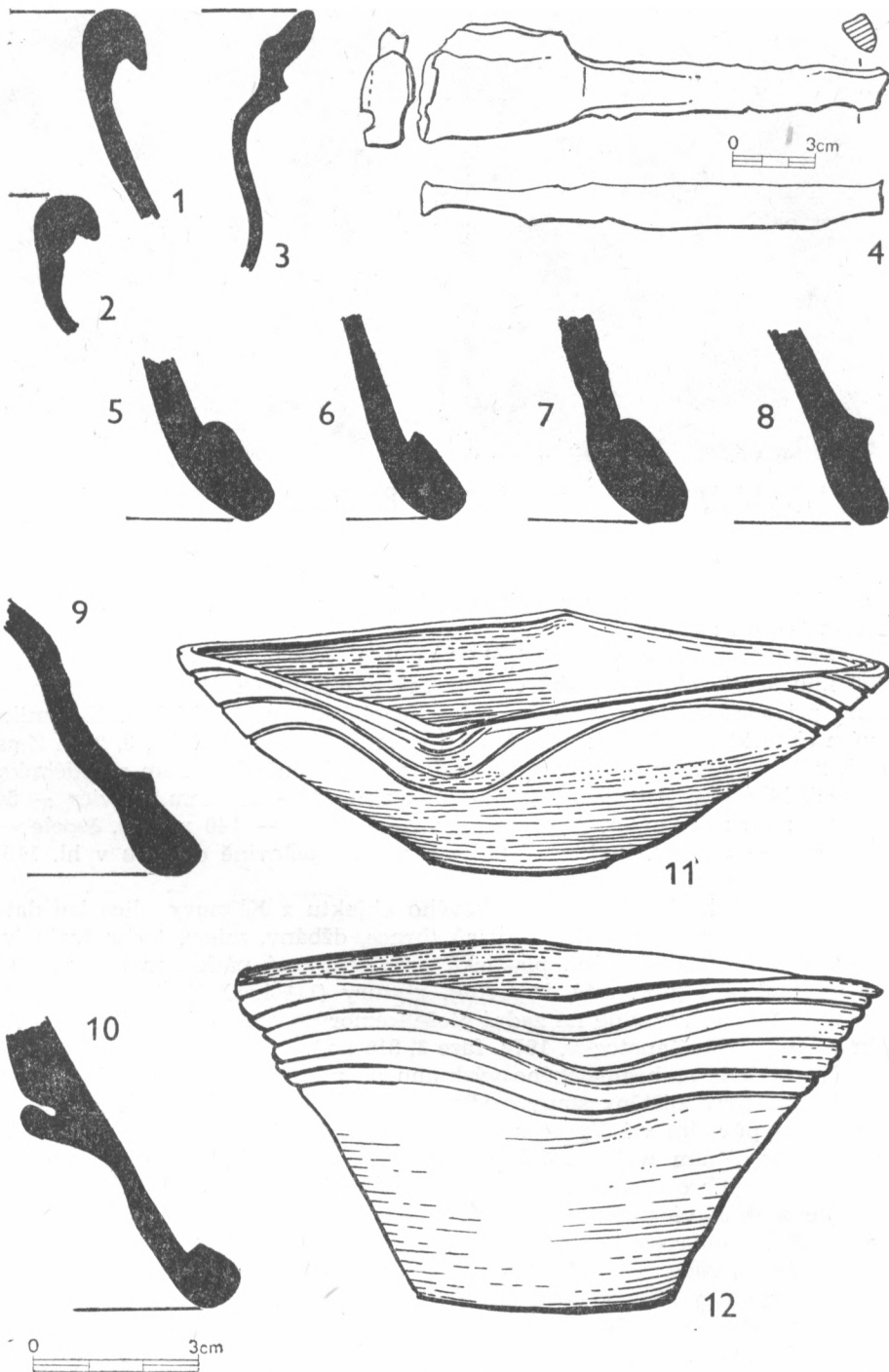
objevuje reliéf: 1. profil hlavy, lemovaný stupňovitou římsovitou lištou. Nízká komora kachle má přehnutý a ovalený okraj (o.7 : 5, 9); 2. motiv jezdce s helmicí (31; o.8), popřípadě jezdce v renesančním oděvu a baretem na hlavě (11; o.9); 3. renesanční architektura s reliéfem muže; 4. římsový kachel s cimbuřím, kde na přední výhřevné ploše s půlválcovým vývalkem je rostlinný motiv (11). Ke komorovým kachlům řadíme 16 zlomků blíže neurčitelných kachlů. Z miskovitých kachlů jsou zastoupeny: 1. kachle s nízkou komorou o výšce cca 76 mm a velkým obdélníkovým ústím s mírně ovaleným okrajem

Obr. 5. Praha 9, Vysočany, ul. E. Klímy. a) Podélný řez objektem ve směru SJ; b) V-Z profil; 1, 2 – jílové vrstvy světlé až šedohnědé barvy, 3 – šedohnědá jílová, 4 – šedohnědá písčitá vrstva, 5 – spálená hlinitá, 6 – světlé hnědý jíl s pískem, 7 – žlutý pisek, 8 – tmavohnědý jíl, 9 – jílová pecka, 10, 11 – pisek, 12 – žlutý jíl, 13 – kosti, 14 – pískovec. c) S-Z nároží objektu od východu: 1 – asfalt, 2 – dlažba, 3 – pisek, 4 – říční valouny, 5 – žlutý jíl, 6 – šterkopisek, 7, 8 – říční pisek, 9 – světlý jíl, 10 – pevný šterk, 11 – rezavý šterkopisek, SO – původní sonda stavbařů. Kresba: V. Huml, J. Steklá.

Obr. 6. Praha 9, Vysočany, nám. Lidových milíci (P. I.) a ul. E. Klímy (P. II.) – situace. Lichoběžníkový objekt od jihu (1971, 1972). Foto F. Čáp, MMP.

Obr. 7. Praha 9, Vysočany, ul. E. Klímy. Ukázky keramiky a železných předmětů: 1-3 keramika, 5-10, profily komorový kachel, 11, 12 - miskový kachel, 4 - zákolník. Kresba: J. Steklá.

Obr. 8. Praha 9, Vysočany, ul. E. Klímy. Komorový kachel. Foto: M. Fokt, MMP.

Obr. 9. Praha 9, Vysočany, ul. E. Klímy. Komorový kachel. Foto: M. Fokt, MMP.

(5—0.7 : 11). (Na vnitřní stěně komory je u dna nízká lišta —o. 7 : 10); 2. mis-
kovité krátké kachle s pravouhlým ústím. Komora o výšce 150 cm má kruhové
dno (26—, o 7 : 12).

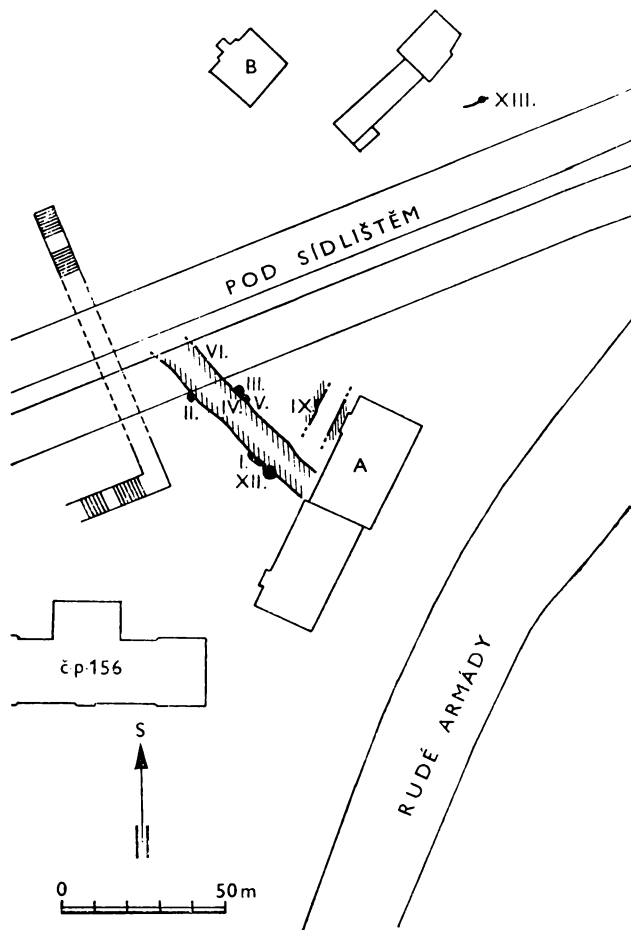
Pro určení doby používání objektu jsou k dispozici 2 střepy — dno o \varnothing
130 mm světle okrového zbarvení a vně přehnutý okraj o \varnothing 180 mm, nale-
zené při sondáži jihozápadního rohu lichoběžníkového objektu. Keramika se
svým charakterem řadí k nálezům 15. století (Zápotocký, 1978, 3, 215). Z ostat-
ních nálezů je třeba jmenovat zákolník vozu s hraněným tělem a obdélníkovou
hlavicí, kde jsou patrné stopy po zatloukání (d — 165 mm, hlavice — 54 ×
41 mm); 0.5 : 4), zbytek srpů s trnem rukojetí (d — 140 mm, š. čepele — 16
mm, síla — 5 mm), který byl nalezen v jižní polovině objektu v hl. 115 cm
(Huml, 1977, o.3 : 3).

Zánikový horizont lichoběžníkového objektu z Klímovy ulice lze datovat
podle charakteru keramických tvarů (hrnce, džbány, mísy), technologie (vytá-
čení), dekoru (radýlkování, plastická promačkávaná páska, malovaná vlnice),
utváření okrajů (přehnuté, kyjovité), glazury (1/4 kachlů), typů komorových
kachlů s otiskem textilie na zadní ploše komor do období kolem r. 1500 (Sme-
tánka, 1968, 576; Zápotocký, 1978, fáze 3, 215 an.).

Na základě archeologického výzkumu na náměstí Lidových milicí a v Klí-
mově ulici byly zjištěny stopy osídlení vesnického charakteru, které lze spojit
s areálem původní vsi Vysočan, zachycené na katastrální mapě z r. 1841. Po-
loha vsi na jižním svahu nad Rokytkou byla příhodná tím, že ležela na křižo-
vatce dálkových cest z Posázaví do Malešic, z Hrdlořez přes Vysočany na Levý
Hradec a dálkové trasy odbočující přes hřebeny Letňanské plošiny dále na
sever. K jejímu rozvoji přispíval i dostatek kvalitní zemědělské půdy, dobré
klimatické a vodohospodářské podmínky. Poloha I je situována do prostoru
bývalé návsi (čp. 14, tzv. nové hospody). Poloha II v Klímově ulici leží v půdo-
rysu bývalého špitálního dvora (čp. 8). Dvůr je prvně zmiňován r. 1542, kdy
Jan Jeníček dal „právo platu ve Vysočanech... záduší tohoto špitálu“ (AC
XXVIII, 356). Z písemných zpráv nelze doložit, zda výzkumem zjištěný licho-
běžníkový objekt je možno vztáhnout k jednomu ze tří dvorů, zachycených
na počátku 15. století — dvůr u tvrze v Podviní (LC II, 38) anebo dvoru, který

byl v majetku Johanneše Kresnaka de Wyssoczan (LC II, 128) či naproti ležícímu dvoru Jana Ratajského (LS II, 128).

Výzkum v Praze 8, Kobyliších byl prováděn v r. 1974 v ulici Pod sídlištěm, která spojuje Střelničnou ulici s Kobyliškým náměstím (Huml, 1977c, 177). Během stavby nové silnice bylo poškozeno 5 pravěkých a 5 středověkých objektů (zásobní a sídlištní jámy, o.10). Ve středověkých objektech byly nejčastěji nalezeny zlomky keramiky, kusy žernovů a kosti domestikovaných zvířat.

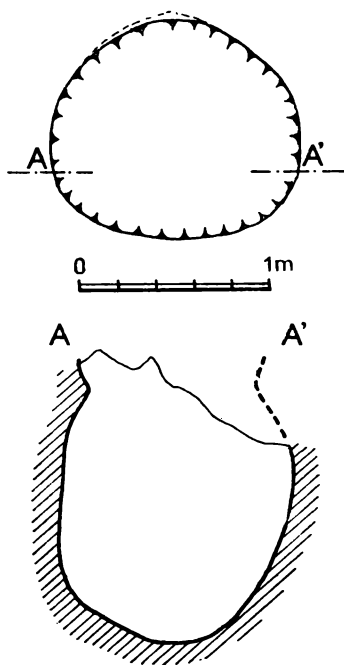
Orb. 10. Praha 8, Kobylišy, ul. Pod sídlištěm – situace (1974). Kresba: J. Navrátil, J. Steklá.

řat. Při výzkumu, o němž bude souhrnně pojednáno na jiném místě, byla zjištěna častá superpozice středověkých jam s pravěkými objekty, např. kno-vízský objekt II/A je porušen středověkým obj. II/B či došlo k porušení obj. III, VI, XIII a XV. Ze zásobních jam si zaslouží pozornost jáma před novým pavilónem školy (objekt IX, o.11). Tato vakovitá jáma o \varnothing 125 cm s původně válcovým hrdlem je svým dnem zahloubena do žluté jílovitě hlinité vrstvy a podložního písku. Její stěny jsou vykládány plochými kameny. V horní části vyplňovala vnitřek jámy kamenná destrukce s pískovcovými zlomky, jílem a uhlíky o mocnosti 30 cm. V závalu jámy byly nalezeny hrudky červené ma-zanice a 173 mladohradištních zlomků. Nálezový celek keramiky z obj. IX je prezentován kalichovitým okrajem (33,3%) a jeho deriváty (o.12 : 5, 24, 25),

jednoduchým okrajem se šikmým vyhnutím (15,1 ‰ – o.12 : 1, 17), okrajem zduřelým (6 ‰ – o.12 : 10, 11, 12), nízko vytaženým (12,1 ‰ – o.12 : 2, 21, 26) a ve tvaru okruží (12,1 ‰ – o.12 : 15) a blíže neurčitelnými okraji. Mimo keramiku byla nalezena 1 záušnice s esovitou kličkou o $\varnothing 21 \times 18$ mm a zlomek bronzového kroužku (o.12 : 19, 30).

Druhým typem je jáma s rovným dnem o výšce 120 cm a $\varnothing 150$ cm (objekt XII, o.13), kterou porušila jáma mladohradištního původu. Z její hlinito-písčité výplně pochází 127 zlomků keramiky, která je shodná s nálezy z objektu IX. (o.14).

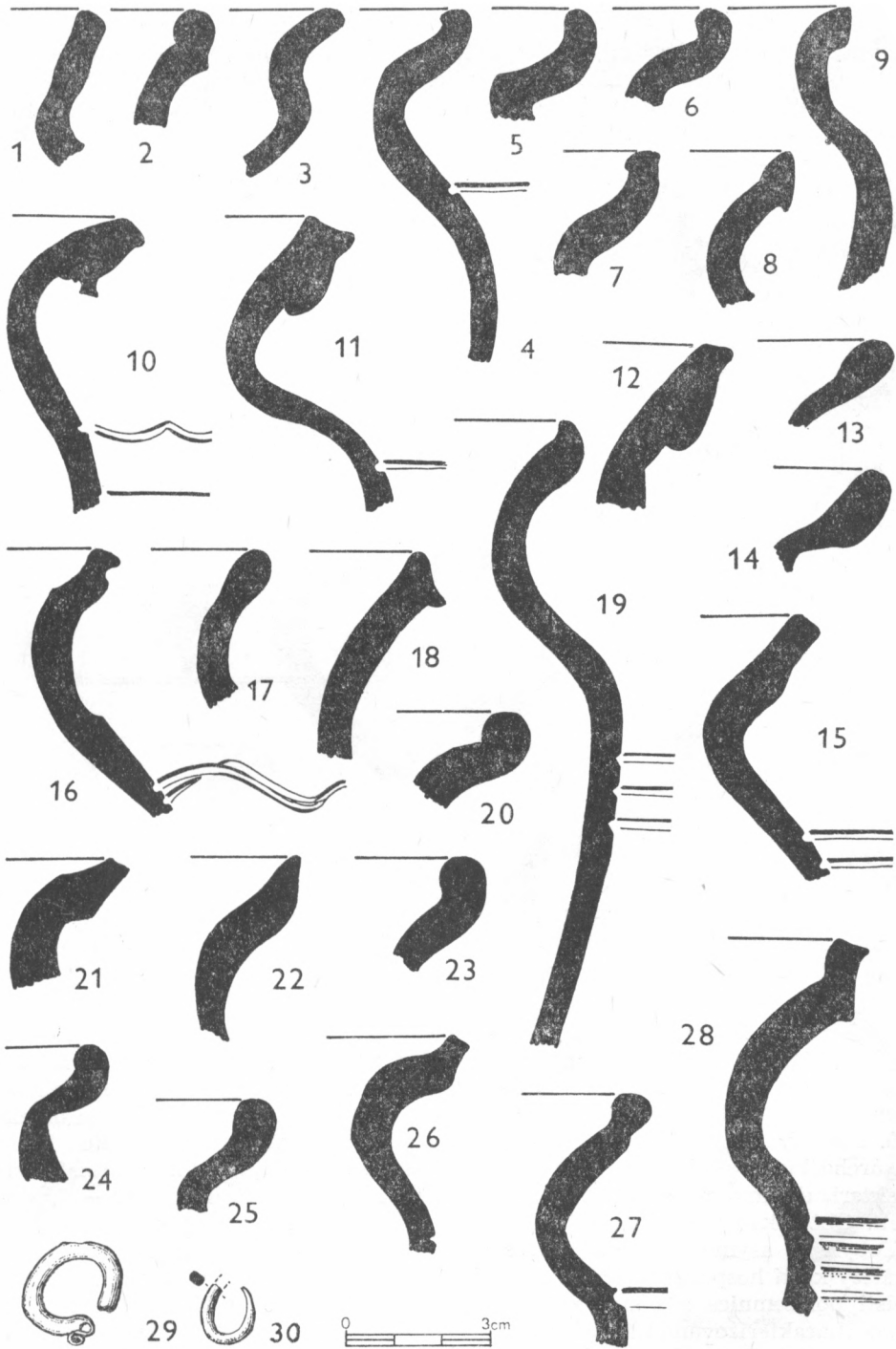
Kromě 5 odpadních jam, které původně sloužily k přechovávání obilí, byla v profilu zčásti zachycena obytná stavba. Její konstrukce z osekávaných kulatin srubového typu (?) nemohla být z časových důvodů plošně sledována.

Obr. 11. Praha 8, Kobylisy, ul. Pod sídlištěm. Objekt IX – fez jamou. Kresba: V. Huml, J. Steklá.

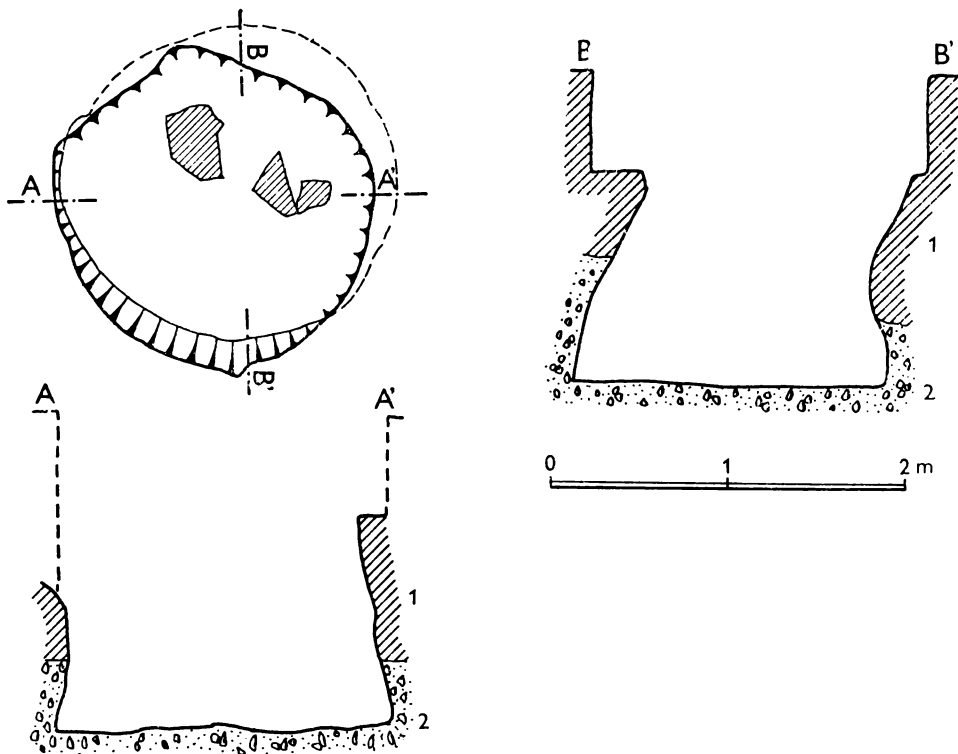
Z rozboru keramických nálezů je důležitá skutečnost, že ve výplni dochovaných jam (objekt IX a XII) je doložena koexistence kalichovitých a nízko vytažených okrajů, a to v poměru 11 : 4 (obj. IX) a 1 : 5 (obj. XII). Z ostatních typů okrajů jsou zastoupeny okraje zduřelé, vyhnuté a protažené a ve tvaru plochého okruží. Většina nálezů keramiky z Kobylis je podle typů okrajů (kalichovitý, zduřelý, nízko vytažený), dekoru (rýhová šroubovice, žlábký, rýžky, vstříčné vpichy a nehtovité vrypy (o.15) a použité technologie (lepení z pásků, podsýpka) datovatelná do 12. až 13. století (přičemž nejstarší část keramického fondu lze zařadit již do sklonku 11. století (o.12 : 9; 15 : 1, 3, 6) (Pavlu, 1971, 80, typ II, III), Smetánka, 1973, l.c.). Kromě keramiky byly nalezeny výrobky z kosti – 3 kostěná šídla a 1 hladítko a zmíněná záušnice. Z pravěkých nálezů je nejvýznamnější hrob zvoncovitých pohárů (Havel, 1977, 176) a sídlištní objekty z pravěkých kultur (Fridrichová, 1974 – nepublikovaný výzkum).

Plocha mezi Střelníčnou ulicí a Kobyliským náměstím patří k areálu pů-

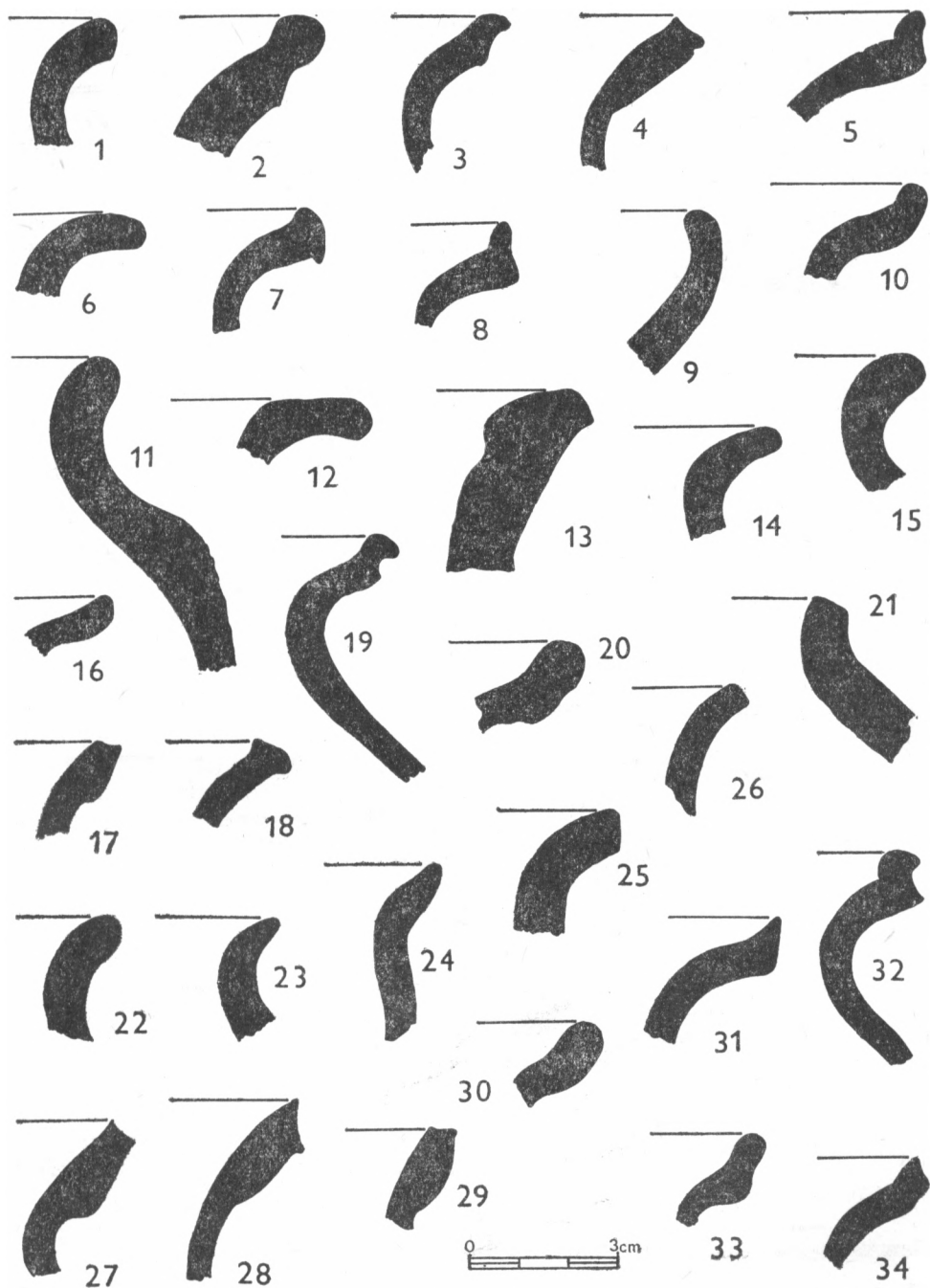
Obr. 12. Praha 8, Kobyličky, ul. Pod sídlíštěm. Objekt IX – nálezový celek keramiky. Kresba: J. Steklá.

vodního jádra osady Kobyliš. Tato ves byla oválného půdorysu a ležela na spojnici dálkových cest od holešovického brodu směrem na Chabry a svou jižní částí katastru na cestě z Libně do Bohnic. Při severním okraji Kobyliš je zachycena další cesta směřující do Ďáblic (Líbal, Ječný, l.c.). Historické zprávy připomínají osídlení v Kobyliších až v r. 1297 ... in possessionem ville Cobolicz (Loserth-S. Pauler Formelbuch, 80 in: Líbal, Ječný, b. c., 1) a později až v r. 1334 ... in villa Czyemitz et in villa Cobilitz (RBM IV, 7; Profous, 1949, 266).

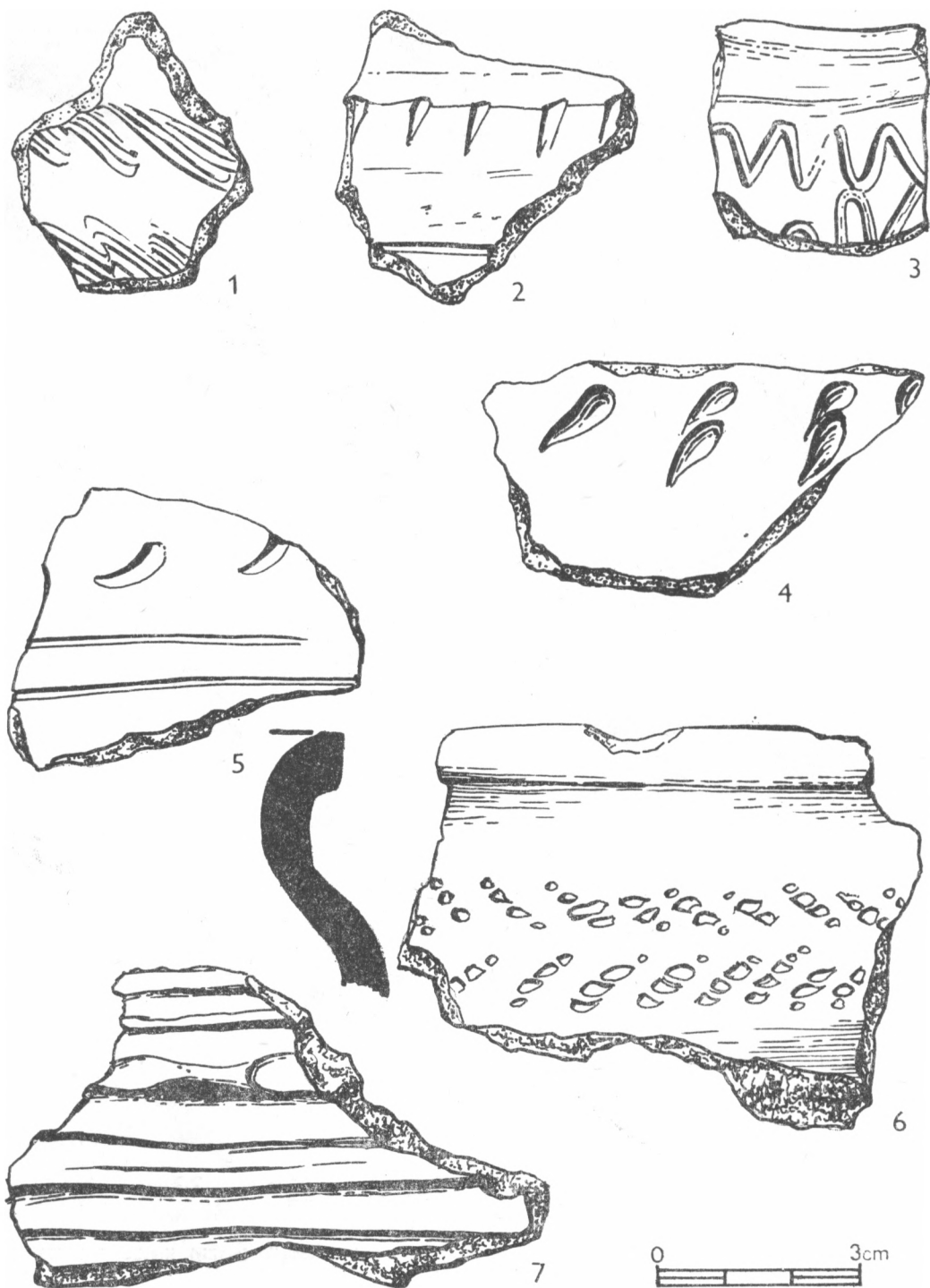

Obr. 13. Praha 8, Kobylišy, ul. Pod sídlištěm. Objekt XII – zásobní jáma. Kresba: V. Huml, J. Steklá.

Shrneme-li výsledky obou výzkumů je třeba zdůraznit, že archeologické výkopy MMP byly realizovány za ztížených podmínek, daných intenzivní stavební činností. Ta bohužel řadu objektů zničila a navíc neumožňovala prodloužení archeologických prací, potřebných k plošnému odkryvu narušených objektů. Přes uvedené negativní okolnosti, k nimž patří i nezáměr stavebních firem o archeologický výzkum, podařilo se zčásti získat další předměty, které charakterizují hmotnou kulturu dvou předměstských osad Prahy ve 12.–13. století. Obě lokality jsou zemědělskými osadami, jak je doloženo nálezy žernovů (Kobylišy), asymetrickou radlicí, srpem a 2 zákolníky (Vysočany), popřípadě nálezy kostí hospodářských zvířat. Pozůstatkem sídliště ve Vysočanech je nález části polozemnice a bohatých kulturních vrstev. Osídlení Kobyliš je naopak více charakterizováno nálezy zásobních jam s částí nároží obytné chaty s ložem pro ohniště. Podle keramických nálezů je pravděpodobné, že osada Kobylišy je starší, snad z konce 11. století, než osada ve Vysočanech. Existence obou osad je archeologickými metodami zachycena dříve, než naznačují písemné pra-

Obr. 14. Praha 8, Kobylisy, ul. Pod sídlištěm. Objekt XII – výběr keramiky (profily). Kresba: J. Steklá.

Obr. 15. Praha 8, Kobylisy, ul. Pod sídlištěm. Ukázka dekoru na keramice: 1-4, objekt. XII; 5-7, objekt IX. Kresba: J. Steklá.

meny. Zpráva o Vysočanech k r. 1234/1235 (CDB III/1, 101) tudíž označuje ves, která již existovala několik desetiletí. Mladší sídlištní horizont vsi Vysočan, doložený nálezem lichoběžníkového objektu v Klímově ulici (poloha II), je datován do 15.–počátku 16. století. V případě Kobylis posunuly archeologické prameny existenci vsi nejméně o 2 století dříve, než jsou Kobylisy jako ves uváděny v písemných pramenech (r. 1297 je datum *antequem*). Rozbor náleзовých souborů či celku z Kobylis a méně z Vysočan ukazuje na časovou koexistenci kalichovitého, nízko vytaženého a zduřelého okraje. Další archeologické výzkumy tuto koexistenci potvrdí či stanoví, který z typů okrajů je nastupující a který upadající. Záchranné výzkumy obou lokalit opět potvrdily, že jakýkoliv zásah do terénu předměstských obcí je třeba pečlivě sledovat, aby bylo možno v předstihu provádět archeologický výzkum v době před nástupem stavební techniky.

Literatura

- Havel J., 1977: Kobylisy – hrob kultury zvoncových pohárů, Výzkumy v Čechách 1974, AÚ Praha 1977, s. 176.
- Huml V., 1977a: Nálezová zpráva o výzkumu v Praze 9, Vysočanech, náměstí Lidových milicí, Archeol. odd. MMP.
- 1977b: Nálezová zpráva o výzkumu v Praze 9, Vosačanech, ul. E. Klímy, Archeol. odd. MMP.
- 1977c: Kobylisy, Výzkumy v Čechách, 1974, AÚ Praha 1977, 177.
- 1979: Mladohradištní sídliště z náměstí Lidových milicí v Praze 9, Vysočanech, AR (v tisku).
- Líbal D.–Ječný H., b. l.: Kobylisy a Vysočany, Kartogram stavebního vývoje obcí na území hlavního města Prahy a jejího okolí, ÚNV Praha č. 1097/VII/3.
- Pavlu I., 1971: Pražská keramika 12. a 13. století, Praehistorica IV, Praha.
- Profous A.–Svoboda J., 1957: Místní jména v Čechách IV, Praha.
- Smetánka Z., 1968: Technologie výroby českých kachlů od počátku 14. do počátku 16. stol., PA LIX, 2, 543–578.
- 1973: Příspěvek k chronologické problematice pozdní doby hradištní, PA LXIV, 2, 463–486.
- Zápotocký M., 1978: Středověká keramika severočeského Polabí. Morfologie a relativní chronologie, PA LXIX, 1, 171–238.

Zusammenfassung

Zur archäologischen Erforschung der Prager Vorstadtgemeinden Vysočany und Kobylisy (12.–15. Jahrhundert)

Mit der Problematik der Vorstadtgemeinden, die im Mittelalter das agrarische Hinterland und die Quelle von Arbeitskräften der Städte waren, befaßt sich planmäßig das Museum der Hauptstadt Praha. Fortschritte der Kenntnisse brachten in dieser Hinsicht vor allem die Notgrabungen der Jahre 1971 und 1972 auf dem Platz náměstí Lidových milicí und in der Klímova – Gasse zu Vysočany (Praha 9), im Jahr 1974 in der Gasse Pod sídlištěm in Kobylisy (Praha 8).

In Vysočany wurde auf dem genannten Platz der Nordwestteil eines kleinen Parks (Lage I), Abb. 1, untersucht, wo man 4 Kulturschichten erfassen konnte, die von der Keramik in das 12.–13. Jahrhundert datiert werden (Huml 1979, Abb. 4, 5, 6). Die Grabungen stießen auf drei Siedlungsobjekte – zwei Abfall – gruben und den Teil einer Halbwohngrube mit Feuerstelle. Neben Keramik (Huml, 1979) fand man

einen Radnagel (L – 20 cm), Abb 7 : 4, ein asymmetrisches Pflugschar (L – 172 cm), Abb.: 3a, b, und das Bruchstück eines Messers (L – 75 mm). Im Südteil der untersuchten Parkfläche, in der Klímova – Gasse (Lage II), Abb. 2, wurden unter einer 60 cm starken Destruktionsschicht die gemauerten Fundamente eines Objektes mit trapezförmigen Grundriß (482 × 262 cm) und Südeingang erfaßt, Abb. 4 : b. Das Objekt hatte man aus Sandsteinquadern 44 × 20 cm) und Quarzgerölle Kieselsteinen mit Lehmörtel errichtet (Abb. 5, 6). Aus dem verlorenen Horizont des Objekts wurden 166 Gefäßscherben, 114 Fragmente von Kammerkacheln (Abb. 7 : 5–10; 8; 9) oder Schüsselkacheln (Abb 7 : 11, 12) und Metallgegenstände geborgen – der Radnagel (L – 165 mm) eines Wagens und ein Sichelfragment (L – 140 mm, B – 16 mm). Die Bruchstücke der Kammerkacheln tragen an der vorderen Heizfläche Reliefdekor (Reiter in zwei Varianten, Abb. 8, 9, und das Profil eines Männerkopfes). Den Funden nach zu schließen ist das steingemauerte Objekt in der zweiten Hälfte des 15. Jahrhunderts zugrundegegangen (Abb. 7 : 1, 2).

Nach dem Katasterplan aus dem Jahr 1841 kann man die Funde in den Raum des ehemaligen Dorfplatzes (I. Lage – Nr. 14) situieren und das gemauerte Objekt mit der älteren Burgwallzeit Abb. 10. Außer 5 Abfallgruben, ursprünglich Silos, wurde in einem Objekt eine teilweise erhaltene Wohnkonstruktion entdeckt. Nach der Analyse der Keramikfunde, namentlich aus Obj. IX und XII (Abb. 11, 12, 13, 14), kann man Kobylysi in die Zeit vom Ende des 11. Jahrhunderts bis zum Ende des 13. Jahrhunderts datieren, was auch der Fund eines Ohrgehänges bestätigt (Abb. 12 : 29). Die archäologischen Funde verschieben also die Historie der Siedlung um zwei Jahrhunderte weiter in die Vergangenheit als der schriftliche Bericht aus dem Jahr 1297 (Líbal, Ječný, I. c.).

Die im Jahr 1947 in Kobylysi, Praha 8 auf der Verbindungslinie zwischen dem Platz Kobylysské nám. und der Střelnická Gasse (Huml 1977c, 177) unternommene Forschung enthüllte eine dichte Besiedlung aus der Vorzeit (Havel, 1977, 176) und der jüngeren Burgwallzeit Abb. 10. Außer 5 Abfallgruben, ursprünglich Silos, wurde in einem Objekt eine teilweise erhaltene Wohnkonstruktion entdeckt. Nach der Analyse der Keramikfunde, namentlich aus Obj. IX und XII (Abb. 11, 12, 13, 14), kann man Kobylysi in die Zeit vom Ende des 11. Jahrhunderts bis zum Ende des 13. Jahrhunderts datieren, was auch der Fund eines Ohrgehänges bestätigt (Abb. 12 : 29). Die archäologischen Funde verschieben also die Historie der Siedlung um zwei Jahrhunderte weiter in die Vergangenheit als der schriftliche Bericht aus dem Jahr 1297 (Líbal, Ječný, I. c.).

Die archäologischen Funde beider Örtlichkeiten belegen die Koexistenz kelchförmiger, gewulsteter und niedrig ausgezogener Gefäßränder; in den Fundkomplexen aus Kobylysi (Objekt IX) ist der Kelchrand in 33,3 % (Abb. 12 : 5, 24, 25), der gewulstete Rand in 6 % (Abb. 12 : 10, 11, 12) und der niedrig ausgezogenen Rand in 12,1 % der Fälle (Abb. 12 : 26, 28) vertreten (Huml 1979? 4, 4, 6). Beide mit dem Bau neuer Verbindungswege verbundenen Untersuchungen haben die Bedeutung der Archäologie im Rahmen der historischen Forschung klar bestätigt.

Verzeichnis der Abbildungen

Abb. 1. Praha 9, Vysočany, nám. Lidových milicí – Lageplan. Zeichnung: Z. Dragoun, J. Steklá.

Abb. 2. Praha 9, Vysočany, ul. E. Klímy – Lageplan-Zeichnung: Z. Dragoun, J. Steklá.

Abb. 3. Praha 9, Vysočany, nám. Lidových milicí. Asymmetrisches Pflugschar. Foto: M. Fokt, MMP.

Abb. 4. Praha 9, Vysočany, ul. E. Klímy. a) Querschnitt durch die Südwand in W-O Richtung: 1 – dunkelgrau lehmig, 2, 7 – Aufschüttung, 3 – hellbrauner Sand mit Mörtel, 4 – Kulturschicht mit Kachel- und Verputzfragmenten, 5 – hellroter Verputz, 6 – grau sandig, 8 – Wanddestruktion (III) des Objektes, 9 – Sandstein, 10 – Sand, 11 – Pflaster. b) WO Schnitt durch die Innenseite der Südmauer von Norden (Eingang von Süden) : 1 – brauner Sandstein, 2 – ockelgerber Lehm, liegende Sande. Zeichnung: V. Huml.

Abb. 5. Praha 9, Vysočany, ul. E. Klímy. a) Längsschnitt durch das Objekt in NS Richtung; b) OW Profil: 1, 2 – helle bis graubraune tonige Schichten, 3 – graubraun tonig, 4 – graubraun sandig, 5 – verbrannt lehmig, 6 – hellbrauner Ton mit Sand, 7 – gelber Sand, 8 – dunkelbrauner Ton, 9 – tonige Linse Infiltration, 10, 11, – Sand, 12 – gelber Ton, 13 – Knechen, 14 – Sandstein. c) NS Ecke des Objektes von Osten: 1 – Asphalt, 2 – Pflaster, 3 – Sand, 4 –

- Flußgerölle, 5 – gelber Ton, 6 – Schottersand, 7, 8 – Flußsand, 9 – heller Ton, 10 – fester Schotter, 11 – rostbrauner Schottersand. SO – ursprüngliche Sonde der Bauleitung. Zeichnung: V. Huml, J. Steklá.
- Abb. 6. Praha 9, Vysočany, nám. Lidových milicí (P. I.) und ul. E. Klímy (P. II.) – Lageplan. Trapezförmiges Objekt von Süden (1971, 1972) Foto: F. Čáp, MMP.
- Abb. 7. Praha 9, Vysočany, ul. E. Klímy. Proben der geborgenen Keramik und eisernen Gegenstände: 1–3 – Keramik, 5–10 – Profile von Kammerkacheln, 11–12 – Schüsselkachel, 4 – Radnagel. Zeichnung: J. Steklá.
- Abb. 8. Praha 9, Vysočany, ul. E. Klímy. Kammerkachel. Foto: M. Fokt, MMP.
- Abb. 9. Praha 9, Vysočany, ul. E. Klímy. Kammerkachel. Foto: M. Fokt, MMP.
- Abb. 10. Praha 8, Kobylišy, ul. Pod sídlištěm – Lageplan (1974). Zeichnung J. Navrátil J. Steklá.
- Abb. 11. Praha 8, Kobylišy, ul. Pod sídlištěm. Objekt IX – Schnitt durch die Grube. Zeichnung: V. Huml, J. Steklá.
- Abb. 12. Praha 8, Kobylišy, ul. Pod sídlištěm. Objekt IX – keramisches Fundganzes. Zeichnung: J. Steklá.
- Abb. 13. Praha 8, Kobylišy, ul. Pod sídlištěm. Objekt XII – Vorratsgrube. Zeichnung: V. Huml, J. Steklá.
- Abb. 14. Praha 8, Kobylišy, ul. Pod sídlištěm. Objekt XII – Auswahl der Keramikfunde (Profile). Zeichnung: J. Steklá.
- Abb. 15. Praha 8, Kobylišy, ul. Pod sídlištěm. Keramische Dekormuster: 1–4 Obj. XII, 5–7 Obj. IX. Zeichnung: J. Steklá.

